

ANDIRINDA YAZ

Ağustosun çatı sığağında andırındayız. Buraların demesiyle “ayan buhur” günleri. Kimisi karasal iklime, kimi, görülmemiş sıcaklar deyince geleneksel takviminden kopuşumuza üzıldüm.

Böylesi sıcak günlerde andırında ne yapılır? Kurtarıcı kışla bahçesi. Kışla bahçesinin tamamen çayır çimenlik, renga renk güllük, dev çınarlar altında serinlik, uçuruma bakarken uçuyor ürpertisi veren derinlik, ahşap sıralar, tahta sandalyelerini biliyor olmamızdan olmalı, beton, parke, plastik, soluk, şekilsiz sandalyelere desturlu oturuşumuza iyice hayıflandım. Bereket versin dostları, eski tanıdıkları görünce ferahladık, mekânın rahatsızlığı unutuluverdi.

Osman (avam) hoca ile kavil kurduk. Elinde bastona çöke çöke yürüyüşüne hayıflandım. Sarılışımız, hal hatırla sohbeta başlayışımız. Yanımıza görenlerin gelişi. Bizim oraların en iyi tarafı bu coğrafyanın bin yıldır birikimi olan tanışma, hatır durma. Yedi sülalesini anma geleneğini yaşıyor olması. Öylede oldu. Akralar, tanıdıklar, bildikler film şeridi gibi geldi geçtiler. O sordu, ben sordum.

Kışla bahçesine oturanlar yalnızca sohbet edip vakit geçirmezler. Bir yönüyle de ezanı beklerler. Ezana doğru bahçe iyice dolar. Bizimki de öyle oldu. Beş altı kişilik bir grup ezanla camiye yöneldik.

Kaldırımında mevsimine göre duvar yayılmış satıcılar. Kışla bahçesi içinde teşbihçiler varken buralarda bıçakçılar, yine teşbihçiler, şalvarcılar, demirciler(malzemeciler) dalı koparılmış, yanında tane yapraklı incirler, bir iki dizi sandık domatesler, yanında göz ucuyla baka baka geçtik.

Andırında tek bir çarşı camisi var. Adı merkez cami. Merkez cami nedense bir türlü oturmadı. Camiye gelen herkesin gönlünde burayı yıkıp kocaman bir cami yapası gelir. Benimde öyledir. Her devirde camiye el atan oluyor. Sevilen insanların cenaze merasimlerinde herkes rahatsız oluyor. Şadırvan, tuvalet bütünlüğü olmaması ibadet için gelenleri yoruyor.

Bir ucu dereye, öteki ucu ortaokulun yarı bahçesine genişlese, yol seviyesine çıkarılsa, külliye şeklinde bölümler olsa, çifte nizami her yerden görülse, kötümü olur. İnsanlar böyle deyip geçiyor.

Andırına camiye gelenler sadece namaz kılmak için gelmezler. Birazda cami çıkışında eş dost tanıdık görmeye gelirler. Gerçekten de her vakit namazda cami avlusu panayır gibi olur. Selamlaşmalar, görüşmeler, sohbetler, toplaşmalar.

Bizimkisi de öyle oldu. Piri fani bir sakal. Uzun boy. Geniş omuz. Sert bakış. Hala eskisi gibi Bekir hoca. Andırın ortaokulundan on yıllar önce hocamız Bekir kuşçuya rastladık. El

öptürmedi. Kucaklaştık. Eski günleri anıştık. Hatırladığı öğrencileri sordu. Muhabbet. Bizi görenler topladı.

Şimdi diyorum ki cami avlusu geniş olsaydı, oturma grupları olsaydı. Daha güzel birliktelik olurdu.

Andırın çarşısında hükümet konağı önünden, belediye önünden geçerken tapucu Mehmet Ergüder'e uğramamak olur mu? Mehmet beye halk tabiriyle 'dapıcı' derler. Burası randevu merkezi bizim gibi dışarıdan gelenlere kışla bahçesi gibi uğrak yeri. Mehmet abinin bürosu önünde bir iki boş sandalyeye oturmuş. Görenlerin toplanışı. Hoş beş sohbet. Ayakta kalanlara sandalye bulma telaşı. Çay söylemeler. Andırının nefis demli çayını yudumlayış. Mehmet abinin kümbetine bahçeye daveti. Söz veriş. Grubu ayarlayış.

Bu arada Sinan'a bir uğrayım deyiş. Sinan'a giderken berber Selam veriş. Tıraş olan, sıra bekleyenlerle merhabalaşmalar Sinan'a varana kadar selamlaşmalar hoş geldinler.

Sinan yakınımız. Yakından öte arkadaş, dost. Samimiyetini daima takdir ederiz. Sinan rahmetli hayati abinin yerini doldurdu. Hatta geçiyor. Gökşen ailesini de temsil ediyor. Sadece Sinan değil andırında bir esnafa uğradığınızda ayağa kalkar, kucaklar, oturtur, hal hatır sorar, ikram eder. Ondakilerde aynısını yapar. Yabancı varsa tanıştırılır. Bu hal, andırın esnaf kültüründen gelir. Sinan da bu geleneği sürdürüyor.

Gökşen giyimde evimizde oturuyor gibi oturuyor. Sohbet etmeler, işlerimizi görmeler. Kendi adıma burası buluşma yeri gibi. Arayan biri olduğunda "Sinan'ın ordayım" diyoruz. Sadece Sinan değil, çalışanlarda aynı ev sahipliği terbiyesini gösteriyorlar.

Sinan bende, esnaf geleneğinin yaşattığını, evladının babanın yerini alacağını, yeni neslin ümit var olduğunu anlatır ve ümitlenirim.

Kaymakam beyi, belediye başkanını ziyaret planı. Andırın hükümet konağı yeni yapıldı. Selçuklu mimarı tarzı verilmiş. Aynı yerine yapıldı. Öncede güzel bir bina vardı. Zamanında o da görkemliydi. Yerinde daha öncede bina varmış. Kışla bahçesiyle bitişikmiş.

Hükümet konağından enişdibini seyrediş, ufukların ötesinde Çukurova hissi insana heybet katıyor. Yeni ve modern binada kurumlar bir arada. Eskiden de öyleydi. Yeni binada da insan sıcaklığı var.

Andırının yeni belediye binasına ihtiyaç var. Keşke hükümet konağının yanına yapılsa. Kamu ve yerel hizmetler bir arada görülür. Belediye küçük ama yoğun. Başkan iş, telefon yoğunluğu içinde. Girenler çıkanlar. Halka açık bina, odalar.

Dışarıdan gelen bir andırınlı olupta çarşıda ördekle laflaşmayan olur mu? Ördek aynı ördek. Boyacı, balıkçı, fenerli, mukallit. Öteki boyacılar ördek gibi nevi şahsına münhasır(kendine özgü) kişiler. Andırın çarşısının gülleri yani.

Aşağı doğru inince sağda petrol var. Yayıcıoğullarının petrolü diyorlar. Ali Yayıcıoğlu. Andırında petrol işletiyor. Ahmet abinin izinde. Ali'yi olgun, vakarlı, asil buldum. Babasının yerini doldurmaya hazır. Andırında aile geleneğinin son temsilcilerinden Ali. Ve umut vaat ediyor.

Çocukluğundan beri bildiğim Ali'yi, çocuksu duygular ile sevesim geliyor. Ali'nin yolu açık olsun.

Tesadüf ya çarşambaya denk geliyoruz. Çarşamba andırının pazarı. Sebze, meyve, giyim, kuşam hırdavat, her çeşitten ihtiyaç malzemeleri. Alışveriş çarşıdan pazara kayıyor.

Andırın pazarları daha çok yöresel ürünlerin satıldığı yer. Köylerde üretilen ne varsa, zengin toros dağlarından toplanan bitki, otlar ne varsa pazarda. Sanki tıbbi ansmatik bitkiler pazarı. Sanki doğal ürünler pazarı. Sanki evlerde el emeği ile üretilmiş ürünler pazarı. Kadınlar, yaşlı insanlar, gençler sıra sıra oturmuş, tezgâh açmış. Her biri ayrı ayrı. Hepsi bir arada renga renk, desen desen. Alışveriş olmasa bile bol bol resim çekilecek mekânlar. Bu zenginliği başka pazarlarda bulmak zor. Bağırın çağırın yok. Herkes sessiz ve sakin. Seyrede seyrede pazarı dolaşmalar. Tanıdıklarla selamlaşmalar.

Andırında yokuş sokak edebiyata konu olmuş bir mekândır. Yokuş sokak "ikinci yazıları" nın doğduğu andırın postasına adres olur. Bizim gibi orta yaş nesli yokuş sokağı birazda sağlığını kontrol edildiği deneme yeri görürüz. Soluk soluğa çıkıldığında kendimize hayıflanırız.

Andırın postasında çalışan muammer, murat beyler iskenderi aratmıyor. Zaten İskender koşturmadan az uğrarmış. Andırın postası andırın gelişim platformu ile tirşik dergisine ev sahipliği yapıyor. İlkenin kamuoyu burada atıyor. Burası bir gazete basımevi olmaktan öte uğrak yeri, sıhbet yeri. Dışarıdaki andırınlıkların hele okumuş yazmışların uğramaktan keyif aldığı yer.

Andırına geldiğimde iki Mustafa büyüğe uğramadan edemem. Onlarla sohbede sanki zaman geri serilir eski günleri yaşarsınız. Mustafa Zengin ve Mustafa Rüzgâr. İkiside andırın eşrafı, akil, bilde adamı. Andırınla özdeşmiş daha değerli şahsiyetlerde var. Hele baba dostları. Babanın işyerlerine uğrayıp tanıştırdığı o çocukluk günlerimi hatırlarım onları ziyaret ettiğimde. Çoğu aramızdan ayrıldılar. Kalanlarıda arıyor buluyor baba dostları olarak ziyaret ediyorum.

Mustafa coşkun'un açtığı doğal ürünler pazarlayan işyerine uğradık. Hayırlı olsun dedik. Yöremize ait doğada ne varsa burada da var. Üstüne bölgenin bilinen doğal ürünleri de. Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Adana. Daha da zenginleşecek diyor.

Andırına gidilirde zirvelere çıkılmak olmaz mı? Sokak geben yoluna düştüğünde, yol ayırımına varmadan iki yaka birbirine bağlayan asma köprü. Göz dolduruyor. Köprünün başına kurulu tezgâhlar. Sebze, meyve satanlar, mısır kaynatanlar, toros otları satanlar. Tabureler serili çay ocakları. Yolun kıyısında dağdan çıkan suya yapılan olduk.

Asma köprüsü belediyenin eseri. Üzerinde resim çektirmeler. Keşke bir zamanların çınar geçidi gibi gelinler gelse "köprüden geçti gelin" geleneği burada devam etse.

Andırın yukarı doğru (yayla yolunda) yolu ikiye ayrılır. Biri geben tarafına, yayla köylerine oradan göksuna gider. Öteki cokak tarafına gider. Yayla yerleşmeleri çokak aktifiye adına plansız şekilde güzelim doğa elden çıkıyor.

Andırında zirveler çok. En fazla uğranılan yerler tırıl ve Akçadağ. Her ikisinde orman yangın kuleleri var. İkisinde de zirveye ulaşan orman yolu var. Bakılırsa takviyeli araçlar çıkabiliyor. Esas olan yaya tırmanmak. Zirveye uzun, yorucu, o nispette zevkli yolculuk yapmak. Yolda bol bol fotoğraf çekmek. Vahşi tabiatı kayda almak.

Zirveden dört bir yanı seyrelemek. Hava açık ve poyrazlı olduğunda Çukurova'nın işlerine kadar, Kahramanmaraş şehrine kadar seyir. Zirve yollarında konargöçer davarıcı çadırlarına uğrayış. Buz gibi yayık ayranı içiş.

Zirveler insan duygu zenginliği katıyor. Hele gece kalınırsa yıldızlar tutası geliyor insanın. Bir zirveden öteki zirvelere bakış. Oraları özleyiş. Oralara delirircesine çıkma tutkusu.

Köyümü anlatmam olur mu? Tarif edilmeyen sılayı rahim duyguları insanın bedenini, beynini sarıyor. Derler ki memleketin uykusunda bir başka olurmuş. Kabul ediyorum. İnsanın doğduğu, gözünü dünyaya açtığı topraklara mıknatıs gibi bağlantısı yaratılıştan gelen bir duygudur.

Andırında kısa yaz günlerinde, ama kısa tatilde dolu dolu zaman geçirmedik desek yalan olur. Memleketin her şeyini özleyen gurbetçileri ne yapsa az gelmektedir.